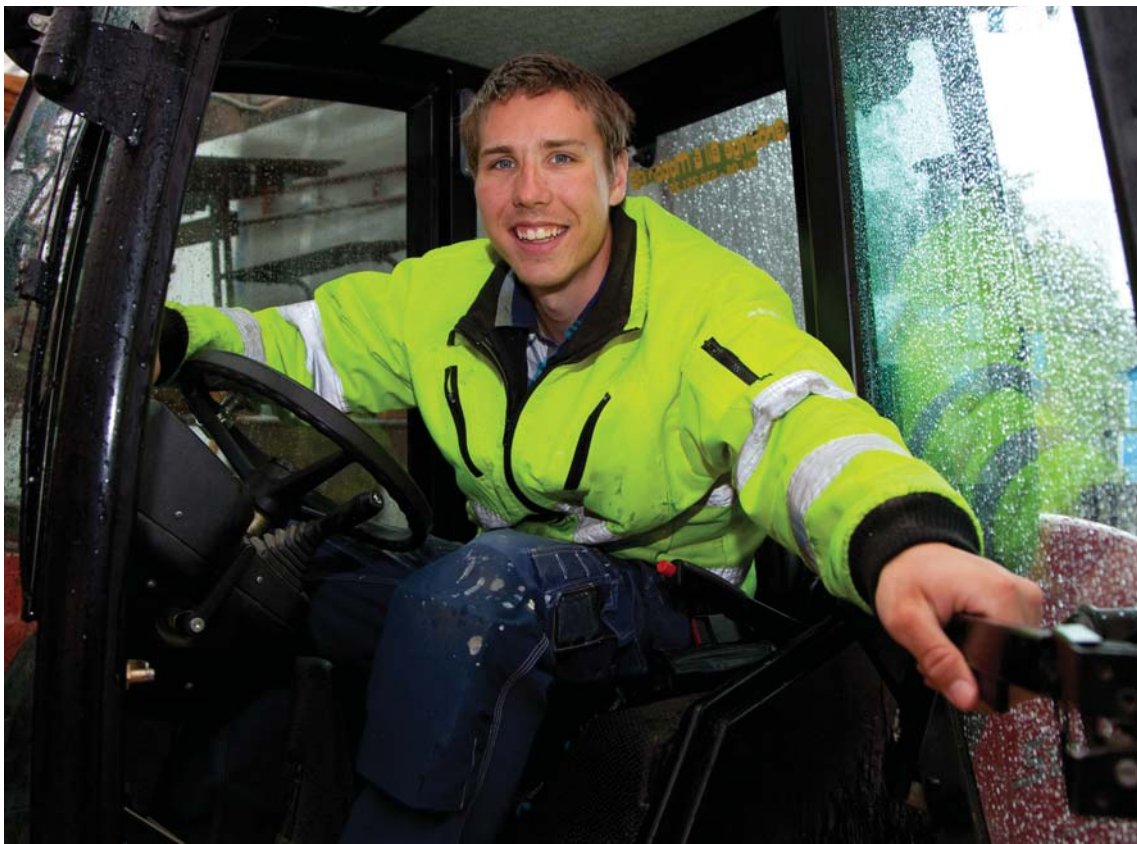

Skurto pa gymnaziaki skola 2013

Ande gymnaziaki skola/e skola kaj lelpe de kathar e 9to klasa (gymnasieskolan) cera studentura kaj si nasvale pe godji araken anda soste te sikjon maj dur, te roden bukji haj te len partjia ande lumako trajo. Pasha kodja del e gymnaziaki skola shajimos kaj o korkoruthno vazdimos.

O sikjarimos si te zhivendil o socialno kethanimos haj te vazdel le studentosko zhanimos te shaj korkori pe pesko vast haj kaverenca, te kjidel zhanimos, te bulharel les haj te inkerel les. Pala kodja si e gymnaziaki skola defjal flexiblo te shaj le studentura vazdenpe kedechi dur sar kaj tordjol ande le sikjarimos rodimos.

Gymnaziako skolako specialno programo

Kaj e gymnazia skola si nationalni haj individualni programura. Kola nationalni programura si

Programo pe adminstracia, predjimos haj le bukjangi sama

Le studentura len fundamentalno zhanimos pe e adminstracia, predjimos haj le bukjangi sama. O sikjarimos gethol le studenton pe bukjande sar na primer na phari adminstracia, praktichno reklama haj na phari dokumentacia. Thela o sikjarimos le stundetura len vi zhanimos ande sar te lenpe le manushenca kaj si kjinitora.

Programo pe le artisticka (makimos, ramomos, khelimos, rolla, maj buth kaver) bukja.

Le studentura len fundamentalno zhanimos ande artisticka bukja haj droma te sikhven phengo gindo. Ando programo le studentura zumavenpe te divinin phengo gindo patretonca, ramomasa haj bashimasa. O sikjarimos ando programo naj rodi-mos te areselpe ande bukji, ma shaj areselpe pherdel leste ke le studentura shaj len partjia andel projektura artistikone haj maj dur shaj sikjon te kerren bukji pe kadja gor. O zhanimos vi shaj aven hasnime ande skola le cinenge (xurdi skola) haj kaver bukja kaj si le studenton slobodo vrama.

Programo pe le khera/phuva, haj anzharimos kherengo.

Le studentura le zhanimos pe le kherengi/phuvanegi bukji haj o anzharimos le kherengo. O sikjarimos thol le studenton po drom te shaj kerren bukji na primer lasharimatenca pe le khera vaj bukji phuvako vaj parkengo.

Programope sama vurdonengi haj djelongi sama po bikjinimos

Le studentura len fundamentalno zhanimos pe e sama vurdonengi haj djelongi sama po bikjinimos. O sikjarimos thol le studenton na primer ande bukji te shaj lasharen le matori haj le mashini, te vuzharen haj njevaren vuzharimasa matoria haj bari matori. Thela o sikjarimos le stundetura vi sikjon sar te inkerenpe haj te divininpe ande o kontakto kodolenca kaj kjinen o azhutimos.

Programo pe e vasteski bukji haj anzharimos

Le studentura len fundamentalno zhanimos ande historia pe e vasteski bukji, sar kerrelpe le vasteski bukji haj o anzharimos. Thela o sikjarimos sikjon le studentura vi sar te hasnin le chokanura savenca kerrelpe e bukji, le methodi la bukjako haj te vazden phengo zhanimos pa materialo savo si hasnime pe kadja bukji ande o programo.

Programo hotelosko, birtosko, haj pjekarnia

Le studentura len fundamentalno zhanimos pe o hoteli, birto haj pjekarnia. O sikjarimos thol le studenton po drom te shaj kerren bukji sar na primer ande pjekarnia haj pekimathenge bukjanca, vuzhimos le xamasko, te lasharen le skafidja, kjirajimos haj hoteloski sama. Thela o sikjarimos sikjon le studentura sar te inkeren kontakto haj divinin le manushenca kaj kjinen lendar.

Programo pe o sastjimos haj sama sastjimaski

Le studentura len fundamentalno zhanimos sar te den azhutimos ande o sastjimasko samako gor. O sikjarimos thol le studenton po drom te shaj kerren bukji na primer la xamasa haj sastjimasa, haj e sastjimaski samaki bukji. Thela o sikjarimos le studentura sikjon sar te inkeren o kontakto haj te divinin kododlenca kas von si te den azhutimos.

Programo manushimasko, natura haj shib

O programo del maj baro sikjarimos ande o manushimos le trajosko haj e shib. Pasha kodja si shajimos te shaj maj dur len bulharimos ande media haj e natura.

Programo pa vesh, phuv haj zhigenji

Le studentura len fundamentalno zhanimos pa e natura, haj e hasna le naturaki. O sikjarimos thol le studenton po drom te kerren bukji na primer le phuvasa, le luludjanca, le luludjangi natura, haj zhigenji. Thela o sikjarimos sikjon le studentura vi sar te inkeren kontakto haj divinin kavere manushenca.

Kurso

Ande jekh programo kaj si pherrdo djinen le studentura andre 2 500 poengura. Si kursura save djindjon kathar sa le gymnaziake studentura. Kodola si Englezhicko, artisticko bukji, manushimos le trajosko haj Svedicko vaj Svedicko sar dujto shib.

Pasha kodola kursura kaj phangle si ande jekh than, si hunji kursura ande jekh program kaj si kodola so si ande kavereste. Kodja del le programos bulhimos. Pasha kodja si anda sako programo kursura save shaj bulharen o zhanimos. O gindo kadalesa si pe kodja le studentura te shaj sikjon maj buth pa jekh bukji vaj kurso. Sa le kursura pe gymnazia si len kursosko plano (ämnesplan). O plano penel so si ande o kurso, haj penel so birina le studentura kana gethona les. Ande o sikjarimos zhal vi jekh individualno alamos. E skola si savi penel save kursura o studento shaj alol, numa sakone jekhes si chachimos te djinen andre jekh kurso ando sporto haj sastjimos, haj jekh kurso ande o zhanimos kheruthnesko haj bikjin/kjinimasko.

Betygsskalan Betygoski trapta

Pe le nationalni programura thovelpe betygo pe sako gethome kurso. Te si o manush pinzhardo ke kerrdas mishto lel o manush o betygo E, D, C, B vaj A. O maj hucho betygo si o A haj o maj theluthno si o E.

Chi nakel o manush so mangelpo pe o E chi lel o manush betygo.

Kusa le gymnaziaki skolaki bukji sikhavel o studento ke biril te inkerel le normalni bukja so si dino

Sa le studentura ande o nationalno programo kerren jekh gymnaziaki skolaki specialno bukji (gymnasiesärskolarbete). Kodja si te anklistel ande jekh than le programoske rodimasa haj le studentosko sikjimos.

Le gymnaziaki skolaki specialno bukji si te sikhaven ke jekh studento del ande gor le normalnone bukjaso savo si dino pe jekh bukjako gor. Anda kodja lasharel o manush le gymnaziaki skolaki specialno bukji po gethomos la sikjarimasko.

O sikjaritori krisinil te naklaspe le gymnaziaki skolaki specialno bukji vaj na. Te naklaspe la gymnaziaki skolaki specialno bukji lelpe o betygo E. Thena areslaspe o rodimos la sikjarimasa atunchi chi lelpe betygo.

Utbildning på en arbetsplats Sikjarimos pe le bukjako than

Bukjako than lundjardo po sikjarimos (APL) si pe kodja le studentura te shaj sikjon po than bukjako avral e skola. Jekh studento kaj si po APL lel zhanimos bukjako, sikjol la bukjaki kultura haj aresel te avel jekh anda phangljimos pe bukji. Pala kodja o than bukjako lundjardo si jekh centralno kothor ande o sikjarimos andel sa le nationalni programura. Sa le studentura si te aven po than le bukjako maj cera 22 kurke.

Praktikako sikjimos

Pe le nationalni programura shaj lelpe sikjimos pe praktika. Kadja si o manush pe jekh vaj maj thana bukjake maj cera dopash anda vramja le sikjarimaski. Jekj praktikako sikjimos sa kadja djindjol sar o phirmos la skolako.

Kola individualni programua

Kola studentura save chi briin te lenpe pala o sikjimos ande le nationalni programura shaj zhan pe jekh individualno programo. Ande kola individualni programo si kala kursura (ämnesområden):

- artisticka bukja
- kheruthno haj bikjin=kjinimasko zhanimos
- sporto haj sastjimos
- natura
- o manush haj manushimos ando trajo
- shib haj divinimos.

Pasha kodja shaj avel le studentos paktika te si plachal les/la kodja.

Ande jekh kursoski gor shaj aven maj buth sar jekh kurso. Pe sako gor kursosko si jekh plano kursosko. Kodo penel so rodelpe le sikjarimasa haj kaj kamlpe te areselpe pe kodja so o studento si te sikjol.

Chi delpe betygo, o sikjaritori krisinil le studentosko zhanimos pa le fundamentalni zhanimatha haj bulharde zhanimatha so rodenpe. Kadja o sikjari shaj pasolil so man-gelpe pala sakone studentosko shajimos.

Pe jekh individualno promgramo shaj thonpe ande jekh than kursura kathar o nationalno programo kaj kursoski gor. Po rektor ashel sar kadal shaj thonpe ande jekh than.

Jekh studentosko plano pe sako studento

Kaj sako studento ande e gymnaziako specialo skola si jekh sikjimasko plano. Ande leste si kadi informacia pa

- pe savo programo phirrel o studento
- kursura vaj kursonge gora savo sikjola o studento
- te si o program pherrdo, cerardo vaj bulhardo
- save kursura zhan ande jekh pherrdo program
- save kusura si avral o pherrdo programo
- save kursura cerade si ando programo haj save kursura sas avri line.

Gymnaziako specialne skolako lil

Pala o sikjarimos po nationalno haj individualno programo len le studentura jekh lil ke gethonde e specialno skola pe gymnazia. Kodo lil sikhavel sosko zhanimos haj nakimos las o studento anda gymnaziaki specialno skola haj inkerel informacia pa

- o programo
- kursongi gor vaj le kursura savo djindas o studento
- betygo
- studentosko than lunzhardo pe bukji vaj praktika
- la gymnaziaki skolaki specialno bukji

Gymnaziako skolako kezdmasko programo (IM)

Studentura save phirde e fundamentalno specialno skola shaj len variso anda kezdmasko programo, introdukcia bukjako, individualno alternativo haj shibaki introdukcia. Le kizdimasko programo den studentos kaj naj les pinzharimos gymnaziako neve shajimatha.

Bukjaki introdukcia

Bukjaki introdukcia si sa le ternenge saven naj dosta betygo te shaj den ande jekh bukjako programo. Le studentura len jekh bukjako sikjarimos save kerrel thena avel lenge de kechi phari te den andre ande bukji vaj te den andre pe jekh bukjako programo.

Individualno alternativo

Individualno alternativo thol le studenton po drom karing jekh sikjimos, vaj e bukji. O sikjimos si lashardo kathar sako studento haj boldelpe karing le ternjimatha saven naj chachipe kaj jekh nationalno bukjako programo.

Shibaki introdukcia

Le shibaki introdukcia si jekh sikjarimos kusa buth sikjimos ande Svedicko shib kodolenge kaj na dulmuth aresle ando Svedo. Pala le shibaki introdukcia shaj le studentura zhan maj angle kaj jekh kaver sikjimos, sar na primer le kizdimasko programo.

Studentura nasvale pe godji vaj malade

O sikjarimoas ande gymnaziaki specialno skola si kole ternjima-
thenge save gethonde e fundamentalno skola vaj e specialno funda-
mentalno skola haj naj len shajipe te kerren e gymnazia skola pala
kodja ke si nasvale pe godi vaj malade si.

Te shaj zhandjolpe te ilij studento kaj kado, kerrel e kommuna
rodimos kethanes jekhe pedagogosa, psykologosa, medicino, haj
socialno kris. Kado rodimos si pe soste tordjol chi o studento ilij
ande kado vaj na haj pala kado shinel e kommuna te si lino andre o
studento vaj na.

Studentura ande gymnaziaki specialno skola len sikjarimos pe maj
3 600 sikjarimaske chasura, 60 minucenca hulade pel shtar sikja-
rimaske bersh. La skola sheruthno manush (e kommuna vaj jekh
manush) lel e decizia pe sode sikjarimaske chasura zhan pe sako
kurso haj pe sako kursoski gor.

ISBN: 978-91-7559-003-5
Valokuvat: Michael McLain

Skolverket